

Natuur en landschap en de beleidsopgaven voor de komende jaren

Het belang van een solide onderbouwing van beleid met onderzoek is in dit rapport opnieuw bevestigd. Alleen als je weet hoe de werkelijkheid in elkaar zit, welke effecten optreden bij ingrijpen en ook de onzekerheden kent, is het mogelijk die werkelijkheid te beïnvloeden. Elk hier gepresenteerd onderzoek heeft beleidsrelevantie, actualiteit en onafhankelijkheid. Het beleidsrendement van dit onderzoek, in termen van vermeden maatschappelijke kosten door ineffectief beleid, is in potentie hoog. Uiteraard bepaalt de feitelijke doorwerking van de resultaten in beleid het uiteindelijke rendement en dit rapport verlaagt de drempel tot doorwerking. Dit smaakt naar meer. Wat zijn de belangrijke beleidsopgaven voor de komende jaren voor het thema natuur en landschap?

Per definitie voorbijgaand aan onvoorzienbare ontwikkelingen, zijn de beleidsopgaven voor natuur en landschap de komende jaren op themaniveau onveranderd: bepaling van maatschappelijke behoefte aan natuur en landschap, afstemming van het grondgebruik op natuur en landschap, vormgeven aan natuur- en landschapsbeheer, effectieve sturing vanuit het beleid en optimalisatie van maatschappelijke kosten en opbrengsten. De toekomstige beleidsopgaven worden grotendeels bepaald door factoren als klimaatverandering, demografische ontwikkeling, economische ontwikkeling, de noodzaak om materie- en energiekringlopen te sluiten en de verlegging van bestuurlijke verantwoordelijkheden.

Kennis is nodig over de consequenties van deze ontwikkelingen, voor zowel het ecologisch als het economisch, sociaal en juridisch domein. Binnen

deze driedimensionale matrix van thema's, factoren en domeinen is een reeks kennisvragen te onderscheiden. Enkele voorbeelden.

De verlegging van bestuurlijke verantwoordelijkheden geeft maatschappelijke organisaties en bedrijven een grotere rol voor natuur en landschap, overigens zonder dat de eindverantwoordelijkheid voor de publieke belangen naar die partijen overgaat. Deze private sector heeft instrumenten die vergelijkbaar zijn met instrumenten van overheden: keurmerken (regelgeving), koopkracht (algemene middelen), campagnes (voorlichting), analyses, praktijkervaring en opdrachtonderzoek door adviesbureaus (onderzoeksinstellingen), vakopleidingen en cursussen (onderwijsinstellingen) en particuliere terreinbeherende organisaties, particuliere eigenaren, boeren en buitenlui (Staatsbosbeheer, Rijkswaterstaat, groendiensten van provincies en gemeenten). Evaluatie en optimalisatie van deze instrumenten van de private sector wordt belangrijker voor de realisatie van doelen voor natuur en landschap.

Naast regelgeving en geld, die terecht veel aandacht krijgen binnen het huidige onderzoek, winnen instrumenten als kennisvoorziening, onderwijs en personeelsbeleid verder aan belang. Die zijn essentieel voor de kwaliteit van de uitvoering van beleid en beheer, waaronder het gebruik van die regelgeving en financiële middelen. Sluiten de opleidingen nog aan op de behoefte van de praktijk; is de personele bezetting (kwantitatief en kwalitatief) afgestemd op de verantwoordelijkheden van de organisaties en overheden? Zijn bijvoorbeeld maatschappelijke organisaties nog in staat de rol die hen is toebe-

B.H. van Leeuwen

dacht goed te spelen, nu bijvoorbeeld de sturing van het natuurbeleid verdeeld is in twaalf provinciale overlegcircuits?

Dichter op het actuele beleid staan kennisbehoeften op het gebied van bijvoorbeeld de leefgebiedenbenadering in het soortenbeleid, de verankering van Belvedere bij gemeenten en private sector, de handhaving van natuurregeling via

Algemene Inspectiedienst en Butengewone opsporingsambtenaren, het beoogd gebruik van monitoring bij vergunningverlening voor de Natuurbeschermingswet, de maatschappelijk-economische betekenis van natuur en landschap, de shifting baseline (acceptatie van een armoediger wereld door de nieuwe generaties) en het natuur- en economisch rendement van zorgvuldiger planning bij ingrepen.

